

การศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการ
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

THE STUDY OF PROBLEMS AND SOLUTIONS CONCERNING ACADEMIC AFFAIRS
ADMINISTRATION IN EDUCATIONAL EXPANSION OPPORTUNITIES SCHOOL UNDER
CHAIYAPHUM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

จตุรพร มณีโนนโพธิ์ (Jaturaporn Maneenonpho) ^{1*}

สรฤดี ดีปู (Sanrudee Deepu) ²

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

¹ Students of master Education Department of Educational Administration, Faculty of Education,
Nakhon Ratchasima Rajabhat University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

² Assistant Professor Dr., Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

* Corresponding Author E-mail: aye_bang@hotmail.com

รับต้นฉบับ 2 ก.ค. 62 ปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ 18 ธ.ค. 62 ลงตีพิมพ์ 20 ธ.ค. 62

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 2) เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และ 3) ศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2561 จำนวน 269 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) สำหรับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยภาพรวมมีปัญหอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ระหว่างน้อยกว่า 5 ปี 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปี โดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน และ 3) แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สถานศึกษาควรประชุมชี้แจง สร้างความเข้าใจความเข้าใจให้กับชุมชน ให้ชุมชนตระหนักและเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ สร้างความเข้าใจในระบบงานการประกันคุณภาพภายใน สร้างความตระหนักในการใช้สื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมให้กับครูและบุคลากร รวมทั้งประสาน

ความร่วมมือจากหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ ในการสร้าง จัดทำ และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พร้อมทั้งส่งเสริมครูและบุคลากรในการทำวิจัย ที่เน้นกระบวนการ วิธีการ ผลการปฏิบัติ

คำสำคัญ: แนวทางการแก้ปัญหา, การบริหารงานวิชาการ, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) To study of problems concerning academic affairs administration in educational expansion opportunities school under Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 1 2) To compare academic administration problems in educational expansion opportunities school under Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 1, classified by work experience and 3) To study of solutions concerning academic affairs administration in educational expansion opportunities school under Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 1 The sample group used in this research was teachers in educational expansion opportunities school under Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 1 Academic year 2018, number 269 The tools used for collecting data are the estimation questionnaire and interview. Statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation and One-way ANOVA. For information obtained from interviews, use content analysis. The research found that 1) Academic administration in educational expansion opportunities school under Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 1. Overall, the problem is at a moderate level. When considering each aspect, it was found that all aspects were at a moderate level. The most average aspect is research for improving the quality of education. 2) The results of comparison of academic administration problems administration in educational expansion opportunities school under Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 1, Classified by work experience: less than 5 years, 5-10 years and more than 10 years. Overall, it was found that not different. 3) Guidelines for solving academic administration problems in educational expansion opportunities school under Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 1. Educational institutions should convene to clarify and create understanding for the community. Let the community realize and see the importance of learning management and meeting to clarify Understand the internal quality assurance system. Raise awareness of using the media. Technology and innovation for teachers and personnel. Including cooperating with agencies or organizations in creating, providing and developing learning resources and support promoting teachers and personnel in conducting research. That emphasizes the process, methodology, performance results.

Keywords: solution, academic administration, educational expansion opportunities school.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นรากฐานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารและพัฒนาประเทศของประเทศที่เจริญแล้วจะมุ่งดำเนินการในเรื่องของการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีระบบ และมีการวางโครงสร้างทางการศึกษาในระยะยาว เพื่อให้ประชาชนในประเทศมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในทุกด้าน ซึ่งการศึกษาถูกนำมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศและพัฒนาประชากรเพื่อให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่าอย่างยิ่งต่อประเทศชาติ ผู้ที่ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจึงเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพและเป็นกำลังหลักสำคัญของประเทศชาติ การวางรากฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทาง

การพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสม ย่อมสามารถปรับเปลี่ยนคนในสังคมให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการ ของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและ กระบวนการ เรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งปัจจัยเกื้อหนุนในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ซึ่งถือเป็นงานที่มีความสำคัญในการจัดระบบงาน ให้รัดกุม มีการดำเนินงานอย่าง มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารการศึกษาทุกคนควรรับผิดชอบเป็นผู้นำของครูในด้านวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของ โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทุกแห่ง คือ การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการ โดยการทำงานร่วมกับครู กระตุ้น เตือนครู ให้คำแนะนำครู และประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ งานวิชาการเป็นงานหลักของ การบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จาก ผลงานด้านวิชาการ (สมาน จันทะดี, 2553)

งานวิชาการเป็นหัวใจหลักและหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษาทุกระดับ การที่จะจัดว่าสถานศึกษาใด มี มาตรฐาน สถานศึกษาใดไม่มีมาตรฐานมักจะยึดตามผลงานทางวิชาการเป็นเกณฑ์ในการตัดสิน ที่สำคัญงานวิชาการจะ สัมฤทธิ์ผลหรือไม่เพียงใดก็ขึ้นอยู่กับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร ว่ามีความเข้มแข็งมากน้อยเพียงใด ซึ่งบทบาทหน้าที่ของ ผู้บริหารที่จะนำไปสู่การเสริมสร้างศักยภาพและพัฒนาประเทศชาติในอนาคต ในขณะเดียวกัน งานวิชาการภายใน โรงเรียนจะสัมฤทธิ์ผลเพียงใด จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหาร และครู ว่ามีความรู้ความเข้าใจ ในงานวิชาการมากน้อยเพียงใด ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะส่งผลให้การบริหารงาน วิชาการในสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เนื่องจากผู้บริหารมีหน้าที่วางแผนในการบริหารงานและกำหนด นโยบายในการพัฒนาภายในสถานศึกษา ส่วนครูเป็นผู้ปฏิบัติตามแผนและนโยบายของผู้บริหาร (ศิริณี มะแะ, 2554)

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการไว้ทั้งหมด 17 ด้าน คือ 1) การ พัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การ วัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 8) การ พัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 9) การนิเทศการศึกษา 10) การแนะแนว 11) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพใน และมาตรฐานการศึกษา 12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 13) การประสานความร่วมมือในการ พัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น 14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา 15) การจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้าน วิชาการของสถานศึกษา 16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา 17) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี ทางการศึกษา ซึ่งมีนักวิชาการที่มีชื่อเสียงที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้กล่าวถึงงานวิชาการใกล้เคียงและสอดคล้องกับ กระทรวง นั่นคือ ชีระ บุญเจริญ (2550) มีจำนวน 8 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน การศึกษา 5) การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 7) การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 8) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ามีลักษณะและบริบท

ในการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งนำมาใช้เป็นตัวแปรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ให้บริการการศึกษาให้กับประชากรวัยเรียนใน 5 อำเภอ คือ อำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอบ้านเขว้า อำเภอคอนสวรรค์ อำเภอหนองบัวแดง และอำเภอภักดีชุมพล โดยมีที่ตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอยู่ที่อำเภอเมืองชัยภูมิ มีจำนวนโรงเรียนในสังกัดทั้งหมด 240 แห่ง แบ่งเป็นโรงเรียนขยายโอกาสจำนวน 56 แห่ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มีปัญหาด้านการพัฒนาผู้เรียน นักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์และวิจารณ์ญาณในการฝึกทักษะน้อย มีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้น้อย ทำให้การบริหารจัดการในโรงเรียนไม่บรรลุเป้าหมายโดยเฉพาะในงานวิชาการ ซึ่งผลทดสอบระดับชาติ O-NET ปีการศึกษา 2560 ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยภาพรวมต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานทุกรายวิชา ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผลการประเมินค่าเฉลี่ยร้อยละ 44.67 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ผลการประเมินค่าเฉลี่ยร้อยละ 35.12 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ผลการประเมินค่าเฉลี่ยร้อยละ 38.24 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ผลการประเมินค่าเฉลี่ยร้อยละ 32.64 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผลการประเมินค่าเฉลี่ยร้อยละ 44.56 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ผลการประเมินค่าเฉลี่ย 21.15 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ผลการประเมินค่าเฉลี่ยร้อยละ 29.71 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ผลการประเมินค่าเฉลี่ยร้อยละ 27.12 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1, 2560)

จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนค่อนข้างอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ซึ่งถือว่าเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญประการหนึ่งที่บ่งชี้ถึงปัญหาในการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษาที่ยังเป็นปัญหาอยู่ ถึงแม้ว่าจะมีการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมในการบริหารงานของสถานศึกษา เช่น การปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรของหน่วยงานทางการศึกษาที่สูงกว่าสถานศึกษา และการปรับเปลี่ยนขอบข่ายการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษาอยู่บ้างก็ตาม ดังนั้นในฐานะที่ผู้วิจัยมีหน้าที่เกี่ยวข้องในการให้การศึกษาในสถานศึกษาส่วนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาปัญหาการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้ ไปใช้ในการวางแผน กำหนดแนวทาง ปรับปรุง แก้ไขและพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษาเสนอต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เพื่อเป็นประโยชน์และสารสนเทศในการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดต่อไป

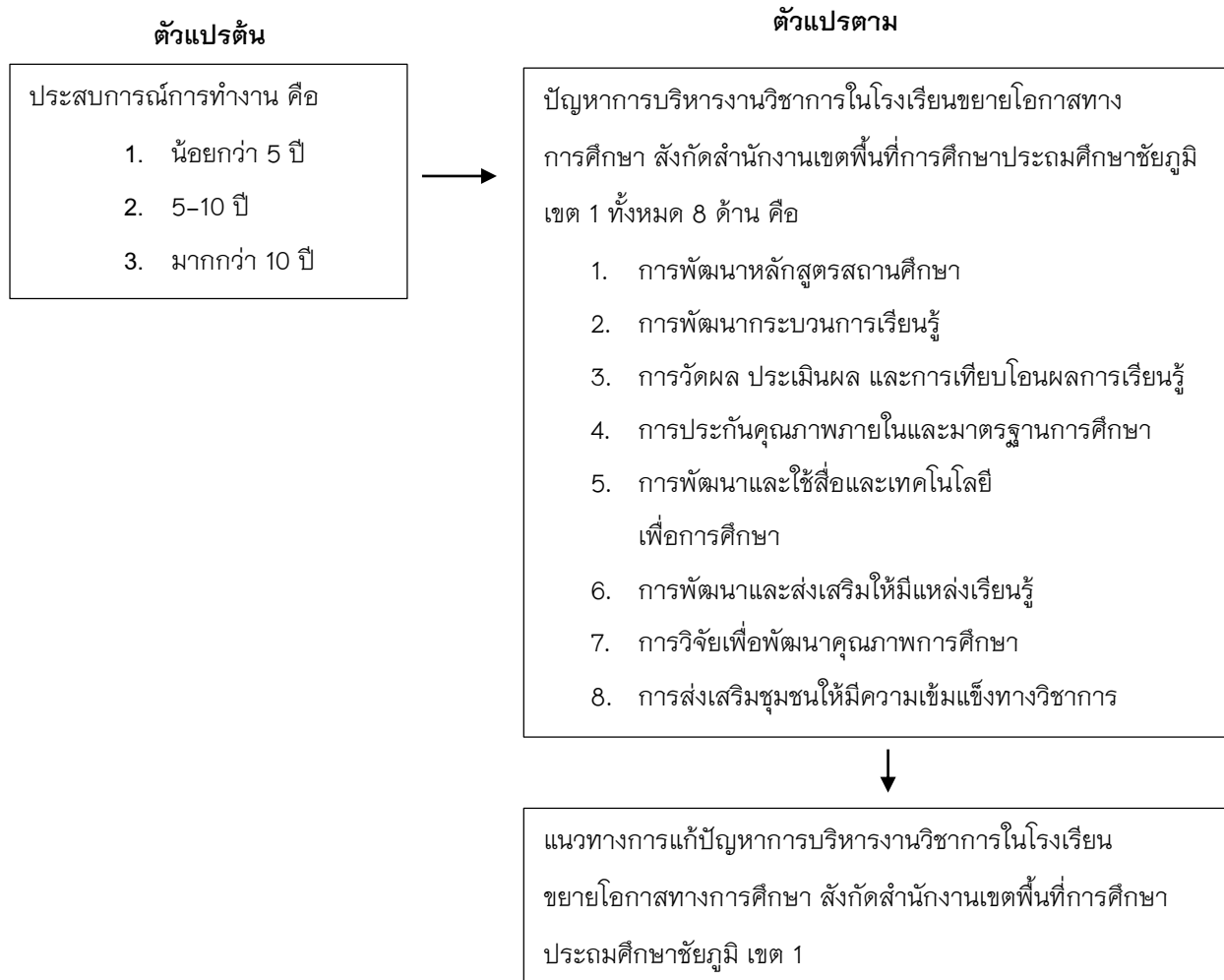
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามประเภทผลการดำเนินงาน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน มีความแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 และระยะที่ 2 เป็นการศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ในปีการศึกษา 2561 จำนวน 853 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2561 โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตาราง Krejcie & Morgan (1970) จำนวน 269 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ตามอำเภอที่ตั้งโรงเรียน และนำมาเทียบอัตราส่วน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 2 ประเภท คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

1. แบบสอบถาม (Questionnaires) ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกรอบงานวิชาการของนักวิชาการและกระทรวงศึกษาธิการรวมถึงหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถามโดยนำเสนอให้กับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมด้านเนื้อหาและค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์และได้นำไปทดลองใช้ (Tryout) กับกลุ่มครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำนวน 30 คน
2. แบบสัมภาษณ์ (Interview) เกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการเขียนตำราหรืองานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารงานวิชาการ จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีผลงานด้านการบริหารงานวิชาการดีเด่น จำนวน 2 คน ศึกษาพิเศษผู้เชี่ยวชาญ ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำนวน 1 คน และหัวหน้างานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีผลงานด้านการบริหารงานวิชาการดีเด่น จำนวน 1 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) สำหรับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย

1. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.26$) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 3.25$) ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ($\bar{X} = 3.21$) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.15$) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 3.13$) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.13$) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.10$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 3.03$)

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ระหว่างน้อยกว่า 5 ปี 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปี โดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศัยภูมิ เขต 1 สถานศึกษาควรประชุมชี้แจง สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับชุมชน ให้ชุมชนตระหนักและเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ มีมาตรการในการกำหนดและใช้เกณฑ์ในการประเมินจากผลงานของครูผู้สอน รวมถึงการพัฒนาผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการวัดผล ประเมินผล เทียบโอนผลการเรียนให้มีความรู้ความสามารถ พร้อมต่อการเทียบโอนย้ายโอน และประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจในระบบงานการประกันคุณภาพภายใน สร้างความตระหนักในการใช้สื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมให้กับครูและบุคลากร รวมทั้งประสานความร่วมมือจากหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ในการสร้าง จัดทำ และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ พร้อมทั้งสนับสนุน ส่งเสริมให้มีความร่วมมือในการทำวิจัย ที่เน้นกระบวนการ วิธีการ ผลการปฏิบัติและการนำไปใช้ของครูผู้สอน รวมทั้งการสร้างแนวทางปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การยกระดับทางวิชาการของชุมชน ให้ชุมชนมีกิจกรรมทางวิชาการร่วมกันกับสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

อภิปรายผล

1. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศัยภูมิ เขต 1 มีการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการอยู่เสมอตามแบบแผน โครงสร้างหลักสูตรอย่างเป็นระบบ มีการสนับสนุนส่งเสริมงานวิชาการแก่ครูผู้สอนและผู้เรียน มีการจัดประชุมปรึกษาหารือหาแนวทางในการแก้ปัญหาร่วมกัน และมีการประสานความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่เสมอ จึงทำให้ผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จันทระนิ สงวนนาม (2551, น. 148) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ และแนวคิดของ รุ่งรัชดาพร เวระชาติ (2555, น. 30) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลให้ดีขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

2. ผลเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยในครั้งนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารทุกคนก่อนเข้ารับตำแหน่งจะต้องผ่านการอบรมเตรียมความพร้อม ให้มีคุณสมบัติ สมรรถนะในด้านต่างๆ ทั้งความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับสายงานการบริหาร รวมถึงการมีภาวะผู้นำ เป็นต้นแบบและแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชาจึงส่งผลให้ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมองการบริหารงานของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ จิตรู (2559) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการสอนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาล์มวลี บุญเยี่ยม (2560) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาพณิชยการจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาพณิชยการจันทบุรี ที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยภาพรวมสถานศึกษาควรประชุมสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักรู้ให้กับชุมชน ให้ชุมชนเห็นความสำคัญของการศึกษา ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา องค์กร หรือหน่วยงานอื่นๆ ในการสนับสนุน ส่งเสริมงานวิชาการในด้านต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ จิตรู (2559) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ควรจัดอบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรการวิเคราะห์หลักสูตรอย่างถูกต้อง จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้มีการรวมกลุ่มโรงเรียนแต่ละอำเภอ เพื่อร่วมกันจัดทำ จัดสมมนาหลักสูตรภายในโรงเรียนและโรงเรียนทุกปี ให้มีการประเมินและพัฒนาหลักสูตร ในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ผู้นำองค์กรต้องกำหนดเป็นแผนงาน โครงการ มีมาตรการดำเนินงานกำหนดและใช้เกณฑ์ในการประเมินจากผลการปฏิบัติงาน รวมถึงการจัดประชุมชี้แจง สร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักให้ครูผู้สอนศึกษาและวิเคราะห์แยกแยะรายละเอียดแต่ละประเด็นของหลักสูตรก่อนนำมาจัดทำแผนในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ส่วนมากสถานศึกษาไม่ได้รับย้ายจากสถานศึกษาต่างสังกัดจึงไม่มีการเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียน แต่หากมีการเทียบโอน ควรสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเทียบโอนผลการเรียนให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องและใช้การเทียบเคียงรายวิชาในการเทียบโอนจากสถานศึกษาหรือสถาบันอื่นๆ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ต้องมีการประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจในระบอบงาน แนวทางในการปฏิบัติรวมถึงเห็นความสำคัญและสร้างความรู้ความตระหนักให้ผู้ที่เกี่ยวข้องให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของงานปกติ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ควรระดมงบประมาณสนับสนุนแบบมีส่วนร่วมจากชุมชน ท้องถิ่น องค์กรต่างๆ ทั้งภายนอกและภายใน ทั้งองค์กรเอกชน องค์กรการกุศล พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณและใช้งบประมาณให้เกิดประโยชน์และเน้นสื่อที่มีในท้องถิ่น

จะเห็นได้ว่า การบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น การบริหารงานวิชาการประกอบด้วยงานหลายอย่าง และสิ่งสำคัญของงานด้านวิชาการ คือ หลักสูตรซึ่งถือว่าเป็นตัวกำกับงานด้านวิชาการ และขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำในการนำไปใช้ ซึ่งแต่ละสถานศึกษาจะแตกต่างกันไปตามบริบทของสถานศึกษานั้นๆ และการจัดโปรแกรมการศึกษาขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งผู้เรียนด้วย ดังนั้นในการบริหารงานวิชาการจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะได้รับความร่วมมือจากครู ผู้ปกครอง ท้องถิ่น องค์กรภายในและภายนอกในเข้ามาช่วยในการสนับสนุน ส่งเสริมงานวิชาการในด้านต่าง ๆ การบริหารงานวิชาการจึงจะมีประสิทธิภาพและส่งผลให้การศึกษาที่มีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาควรมีการประเมินหลักสูตรเป็นระยะ ๆ ทั้งก่อนการจัดทำ ระหว่างการจัดทำ และหลังการจัดทำ เพื่อให้ทราบถึงปัญหา ความต้องการเพื่อนำมาพัฒนาต่อไป
- 2) สถานศึกษาควรเตรียมความพร้อมในการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับการเทียบโอนผลการเรียนให้กับผู้เรียนจากสถานศึกษาหรือสถานบันอื่น ๆ
- 3) สถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุน ชุมชนและท้องถิ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ รวมถึงเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้กับสถานศึกษาอื่น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
- 2) ควรมีการศึกษาปัญหาและความต้องการของชุมชน ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษา
- 3) ควรศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในมุมมองของผู้บริหารสถานศึกษาด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา** ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2551). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). **การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- เบญจภรณ์ จิตรุ. (2559). **ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดรตด. งานนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.**

- รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ. (2555). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (พิมพ์ครั้งที่ 6). สงขลา: นำคิดป๋.
- ศิริภาณี มะแอ. (2554). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารวิชาการของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศสวนกุหลาบวิทยาลัย
ปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. งานนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมาน จันทะดี. (2553). ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์ใหม่. กรุงเทพฯ:
เอสพีเอ็มการพิมพ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. (2560). ข้อมูลพื้นฐาน 10 มิถุนายน 2560. ชัยภูมิ:
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัด
การศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. **Educational and Psychological Measurement**, 30(3), 607-610.